

MENIGHETSBLADET

Berg, Rokke, Halden, Asak, Tistedal, Idd og Enningdalen menighet

Nr. 2 | 27. årgang | juni 2013

I ditt lys ser vi lys

KJELL HALVARD FLØ, Sogneprest i Asak

Sommeren er her med lys og varme. I alle fall håper jeg det er slik når dette leses! I skrivende stund gleder vi oss over konfirmasjoner og festdager i kirkene, og vi som er prester og konfirmantlærere har fått hilse på neste års konfirmanter. Det er flott å kunne møte så mange ungdommer med framtida foran seg, og vi er spente på hva som venter dem i en ny tid. Vi lever i en generasjon som fikk oppleve teknisk utvikling, velstandsutvikling og mange fikk det materielt sett mye bedre. Men også i vår del av verden er det store problemer som vi ikke ser en enkel løsning på. Nyhetsbildet er preget av arbeidsledighet i Europa. Ungdommer i andre land kaster stein og setter fyr på biler også i protest, og mange kjenner på håpløshet og motløshet. Naturkatastrofer kan feie vekk hus og hjem i en flom i vårt land, eller i en tornado og et jordskjelv i andre land. Vi kan rammes i vår nære familie av noe som er tungt å bære, og vi må leve med sorg og savn etter noen vi har mistet, også når det er sol, sommer, og positive nyheter rundt oss. Kontrastene mellom lys og mørke er der hele tiden, i det vi opplever og ser rundt oss.

På minnelunden ved Asak kirke er det reist en vakker bauta med en flott innskrift. Det som står der kan vi ta med oss som en hilsen, enten vi synes livet er mørkt akkurat nå, eller vi synes vi lever på livets solskinnsside. «**I ditt lys ser vi lys**» står det der. Den som stanser opp ved denne bautaen er der gjerne for å minnes noen de savner. For å lese denne innskriften må en stå slik at en ser østover, mot soloppgangen. Kirken ligger også vendt mot øst, som et håpets tegn slik tradisjonen er. Et raskt søk i en bibelordbok vil finne et bibelvers som ligner det som står på bautaen. I Salme 36,10 står det slik: «For hos deg er livets kilde, i ditt lys ser vi lys». I takknemlighet til Gud som gav oss livet skal vi få møte livets utfordringer, og vi kan få øye på han som kalte seg for «verdens lys». Jesus Kristus brukte dette uttrykket om seg selv, og vi kan tenke på det når vi tenner våre lys i kirkene og ber for de vi er knyttet til. Vi kjenner en som vil gi oss tilgivelse, håp og framtid. Han vil være vår venn også i strålende sommersonne, når livet er lyst, eller når vi trenger å få øye på lyset.

FOTO: ARILD STANG

Lise Amundsen 80 år

MENIGHETSBLADET

Utgis av Den norske kirkes menigheter i Halden kommune.

I redaksjonen:

Ansvarlig redaktør: Unni E.B. Nøding
E-post: unninoding@halden.net
Redaksjonen: Liv Hauge Johansen, Arild Stang, Ann Kristin Samuelsen, Kari Mjølnerød og Inger Lise Skauge

Grafisk produksjon:

Suveren Kommunikasjon AS, Halden

Trykk: Agderposten**Opplag:** 13.900

Gaver til Menighetsbladet:

Bankkonto 1030 07 44023

Stoff til Menighetsbladet bør helst leveres på e-post til unninoding@halden.net

Glad i Menighetsbladet?

Redaksjonen høster ofte lovord – også fra langt utenfor Haldens grenser – om bladet vårt. Å få slike tilbakemeldinger gjør oss i redaksjonen ydmyke, og vi blir sterkt inspirerte til å forsøke å gjøre bladet ennå bedre! Men dessverre: det koster en del å lage bladet (redaksjonen får ingen godtgjørelse!) Nå er det dessverre slik at ingen av menighetene sitter med store, skjulte konti! Tidligere fikk bladet ganske betydelige summer i frivillige gaver fra leserne. Slik er det ikke lenger! Men vi håper stadig at givergleden vil ta seg opp igjen.

På denne siden har vi trykket bildet av en ferdig utfylt bankgiro. Det er problemfritt å sende en gave for alle dere som bruker nettbank. For dere som ikke bruker nettbank: klipp ut giroen og bruk den. Tenk på din egen menighet og gi en gave – stor eller liten – til Menighetsbladet vårt, som vi alle er så glade i! Vi takker alle våre frivillige medarbeidere og ønsker bladets lesere en riktig god sommer!

Redaksjonen

Forsidebildet

Den vakre bautaen i Iddefjord-granitt befinner seg ved den kommunale minnelunden på Asak kirkegård. På sokkelen står Lise Amundsens skulptur «Bønn for menneske». Sommeren 2001 ble den kommunale minnelunden innviet. Den er todelt, med et gravfelt for barn som dør i mors liv eller barn som dør når de er små, og et for dem som ønsker å bli begravd i anonym grav. På sokkelen kan de som besøker minnelunden sette blomster og lys.

Inger Lise Skauge

Neste nummer

Neste nummer av Menighetsbladet trykkes **onsdag 25. september**. Siste frist for innlevering av stoff til bladet er **onsdag 11. september**.

Ut i lyset

– en hilsen til Lise Amundsen i anledning 80-årsdagen

Menighetsbladet vil gjerne gratulere deg med dagen! Dessuten er vi veldig imponert over den store variasjonen du har i skulpturene dine og over det dype budskapet som ligger gjemt i kunsten din.

AV UNNI E. B. NØDING
FOTO: MARIE LISBETH AMUNDSEN

Jeg kunne tenke meg å velge ut noen få av de mange skulpturene som står rundt om i vårt distrikt, og minne våre lesere om dem. Mange av oss ser dem nesten hver dag, men kanskje vet vi ikke hva de heter eller symbolikken de er bærere av.

La oss dra til Asak kirkegård først. Der står det en granittstøtte på minnelunden. Dere ser bildet av den på bladets forside. «**I ditt lys ser vi lys**» står det på den, og nede ved sokkelen står

Vilje til vekst

Ut i lyset

et bronserelieff, en bedende kvinne, som du kaller: «Bønn for menneske». Er relieffet satt så langt ned så det er mer synlig for barn og voksne som gjerne legger blomster her?

Langs innkjøringen til Halden ved Remmen står en herlig skulptur på høy sokkel mot grønn gressbakke. En dypblå fugl flyr gjennom åpne grener av blank stål. Du kaller den «**Ut i lyset**» og gir oss assosiasjoner til flukt, oppbrudd, frihet og inspirasjon. Kunne noe passe bedre

ved en høyskole?

Kommer vi over den gamle Svinesundsbroen, ser vi også en av dine monumentale verk i hvitt kompositt-materiale (knust sten og polyester). «**Vilje til vekst**» heter den og den hører til blant dine mer abstrakte skulpturer. Allikevel gjenkjenner vi snart en bristende tulipanknopp som er blitt litt skjev og rar i vårkulda. Om litt vil den nok folde seg ut i all sin prakt – sterk og livsdyktig. Kunne vi ikke ta denne påminnelsen

til oss: at vekst kan komme gjennom motgang, selv om starten kan bli litt skjev?

Kommer vi inn i byen, er du der også med dine flotte skulpturer. I 2005 fikk Halden kommune «**Sekelskiftet**» som kunstverk av deg. Byen lot hugge og sette opp monumentet, 4 meter høyt, på en plass ved Tista mellom Tistasenteret og Høveriet. Opprinnelig henspiller verket på århundreskiftet i år 2000. Men siden vi så fikk et jubileum i 2005 for

Betalingsinformasjon		GIRO	Betalingsfrist
Utgis av de 7 menighetene i Den norske kirke i Halden		Underskrift ved girering	
Betalt av		Betalt til	
		Menighetsbladet	
		Os allé 13	
		1777 HALDEN	
Belast konto		Til konto	Blankettnummer
Kundeidentifikasjon (KID)	Kroner	Øre	
H		< > 1030 07 44023	<6015628565>

Dypest sett handler kunst for meg om menneskets søken etter helhet og mening... Jeg prøver ikke å speile en krass samtid, men å heve skulpturene ut over øyeblikket.

Lise Amundsen

Sekelskifte

unionsoppløsningen i 1905, så trådte du til. Og staselig ble det. Det tok bare tre år før det lovede lille parkanlegget omkring ble ferdig. Nå ser det igjen ut som en byggeplass på området rundt. Når skal monumentet få komme til sin rett og når skal bergkrystallen fra Brasil bli vasket? Monumentet består nemlig av to store granittblokker som

står mot hverandre med en stor krystallkule mellom seg. Vi kan se to nasjoner, adskilte men dog bundet sammen på denne jord. Dessuten har du pekt på et annet sekelskifte: Da Jesus Kristus døde, startet en ny tid i verdenshistorien. Forhenget til det aller heligste i tempelet revnet. Menneskene fikk en ny sjanse. Bergkrystallen står for renhet og lys, granitten

Vannet, vinden og veksten

for klippegrunn, fasthet og trygghet.

Går vi videre inn i byen og hviler oss litt på plassen foran biblioteket, møter vi Lise Amundsens sprudlende fontene. Du har kalla den «Akvarius»

Et dikt av Dag Hammarskiöld fra Lise Amundsens siste brosjyre:

Kristi etterfølgelse
Du som er
Du som er over oss,
Du som er en av oss,
Du som er –
Også i oss,
La alle se deg
–også i meg

og siden «**Vannet, vinden og veksten**». Den snor seg oppover som innsiden av et sneglehus eller som et vindutsatt tre. Vannet risler fredelig fra den lille gropen nederst i spiralen og spruter livlig opp fra den runde dammen rundt fontenens fot. Så glad jeg har vært i denne fontenen. Den er støpt i bronse, er 3,5 m høy og allikevel er den merkelig «levende» og myk i formene. Takk for fontenen, Lise.

Enda er det skulpturer av deg rundt om i vår by, som jeg ikke kan ta med denne gang. Dette blir bare noen takkens ord til deg, Lise, for innsatsen for kunsten og for forskjønnelsen av vår by. Takk også for de mengder av kunstverk du har drysset ut over hele vårt land og langt ut over våre landegrenser.

Takk og gratulerer med jubileet!

Nytt fra Enningdalen menighet

Vårsemesteret har vært et inspirerende semester for Enningdalen menighet. Ved siden av de ordinære gudstjenester, konfirmantforeberedelser, oppstart av barneklubb, har Alpha-kurs og Bygdefesten vært til glede og inspirasjon.

Alphakurs

I samarbeid med Salen pinsemenighet og Enningdalen Menighetsråd ble det arrangert tre alphakurskvelder. Temaene var de tre trosartikler: «Jeg tror på Gud Fader. Jeg tror på Jesus Kristus. Jeg tror på Den Hellige Ånd.»

Alpha er for alle som er interessert og det er mange forskjellige grunner til at folk deltar. Noen prøver å finne ut om Gud finnes, andre rett og slett søker et nytt miljø og nye venner. Alle er velkomne! Alpha passer spesielt for: – de som ønsker å vite hva den kristne tro er – de som har en tro de ønsker å børste støvet av – nye kristne – nye i menigheten Alphakursene har et fast opplegg. Vi spiser kveldsmat sammen før vi får undervisning i kveldens tema. Til slutt samtaler vi om det vi har fått undervisning i. Kveldene har ført til et fint fellesskap, og vi har allerede bestemt at vi skal kjøre et fullskala Alpha-kurs som strekker seg over både høst- og vårsemesteret. Dette er ikke kurs først og fremst for mennesker som har et bevisst og avklart forhold til den kristne tro. Vi har alle et forhold til kirke og menighet, men hva er det vi egentlig tror på? Gjennom Alpha-kursene skal vi få en undervisning som skal hjelpe oss til å se hva vi har i den kristne tro. Alle vi som var sammen på disse tre kurskveldene gleder oss til å starte med nye kurs til høsten.

Bygdefesten

Bygdefesten ble arrangert i april på Prestebakke samfunnshus. På forhånd hadde vi samlet mange flotte gevinster til utlodning. Invitasjon gikk ut gjennom Menighetsbladet, og 70 mennesker møtte opp og lagde en flott stemning. Visegruppen Sør-Øst ledet allsangen og hadde et vårlig preg på sangvalget. Tryllekunstneren Royan underholdt til glede både for store og små. Det var bevertning, og vi hygget oss sammen rundt bordene. Trekningen ble foretatt til slutt. Det kom inn kr. 13.470, et godt håndtrykk til menighetens arbeid. Tilbakemeldingen fra dem som var til stede var positiv, og de ønsket seg flere slike arrangementer.

Den kristne pinse

Den kristne kirke, representert ved utallige kirkesamfunn verden over, har nylig feiret pinsens høytid. Det greske ordet for pinse, som vi også gjenkjenner fra engelsk, er *pentēkostē* (πεντηκοστή). Det betyr rett og slett «den femtiende», og minner om at det gikk femti dager fra påske til pinsehøytiden.

AV ALBERT ANDERSEN GJØSTØL

Ofte fremstår pinsen som et sort hull i nordmenns kristendoms-kunnskap.

Flertallet vil nok resonnerer seg frem til at det ikke var da Jesus ble født eller døde, men at «det sikkert var noe annet med Jesus». La det nå ikke være noen tvil: **Pinsen er kirkens fødselsdag.** Den hellige ånd falt over disiplene og de andre

troende i den lille menigheten i Jerusalem, og ble starten på kristendommens utbredelse. I Apostlenes gjerninger (2:1) står det at alle disiplene var sammen på pinsedagen før Ånden falt. Hva? Var det noe som het pinse før Ånden falt? Ja. Og nå skal vi gjøre et lite overblikk over pinsens historie.

Det jødiske folket feiret også pinse, som forordnet i Det gamle testamentes lovtekster. Denne høytiden kalles i den norske bibeloversettelsen **ukefesten** (2. Mos. 23:15–21; 5.

Mos 16:9–12). For jøder både da og nå kjennes høytiden på hebraisk som **Shavuot**. Den jødiske pinsen dreide seg imidlertid om noe langt annet enn Åndens komme til jorden, nemlig lovens komme til jorden. **Toraen**, Guds vilje formidlet gjennom Moses' munn, ble gitt til israelittene ved Sinai-fjellet. Toraen ble grunnlaget for de fem mosebøkene vi kjenner i dag. Også påskehøytiden ble feiret av jøder før Jesu komme – men da som en markering av israelfolkets

utferd fra Egypt. Tradisjonelt har man regnet at det tok femti dager fra israelittenes utford til lovens komme på Sinai. I tillegg fremgår det at høytidene er sterkt preget av jordbruket og husdyrholdet; Det understrekes i Moseloven hva de troende skal ta med til Jerusalems tempel for å ofre. Jødisk påske og pinse er med andre ord noe helt annet enn kristen påske og pinse. Noen likhetstrekk er det likevel, og det skal vi komme tilbake til.

Artikkelen fortsetter på side 4.

Ungdomsgudstjenester

JOHANNES W. HALVORSEN,
MENIGHETSPEDAGOG
I ROKKE, BERG OG HALDEN
MENIGHETER

På palmesøndag var gudstjenesten i Berg lagt opp med tanke på at tenåringer skulle føle seg velkomne og hjemme i kirken. Noen syntes kanskje at det ble litt i overkant høy lyd innimellom, men både unge og voksne var godt fornøyde med en gudstjeneste litt utenom det vanlige. En gruppe med ungdomsledere og konfirmanter ledet flere av sangene, og vi brukte musikk fra Borg bispedømmes «Salmeslag» sammen med mer tradisjonelt arrangement.

Flere har etterspurt gudstjenester for ungdommer, og målet er nå at vi fra høsten av skal gjennomføre 2 ungdomsgudstjenester i halvåret – én lokalt og én sammen for hele byen. Hvordan dette konkret blir seende ut til slutt vet vi ikke ennå, men vi tror dette blir et viktig og bra tilbud til ungdom i hele Halden!

Gammeldags basar i Enningdalen

Gammeldags basar på samfunnshuset på Prestebakke.

Den 12. april var det duket for god gammeldags basar i samfunnshuset på Prestebakke, i regi av Enningdalen Menighetsråd. Store og små var invitert til kaffe, kaker, loddssalg, musikk og magi.

Unge og gamle, små og store fra nærområdet ldd og Enningdalen møtte opp for en kveld fylt av hygge, glede og underholdning.

Det var allsang og musikk og det ble sunget både kjente og kjære sanger

Sokneprest Reidar Finsådal var også tilstede, og gav de fremmøtte noen gode ord på veien.

Menighetsrådet hadde gjort en god jobb i å samle premier, og trekningen givende for alle vinnerne.

Den kristne pinse

Fortsettelse fra side 3

Som det fremgår i evangeliene, reiste Jesus og vennene hans til Jerusalem for å feire påsken. Dette gjorde også titusener av andre jøder for å etterkomme pliktene som var gitt dem i den jødiske loven (5. Mos kap. 12 og 16). Høytidene var imidlertid ikke bare plikter: Dette var store feiringer, og mange salmer er dedikert pilgrimsferdene til Jerusalem (Salme 120–134). Det vitnes om stor glede og fokus på takksigelse for Guds store gjerninger. I påsken ble det avholdt et bedre måltid med lammekjøtt, noe vi vet at Jesus så frem til å feire med disiplene (Luk. 22:15). Jesu død varslet imidlertid den verste påsken noensinne for hans disipler – ihvertfall de to dagene Jesus lå i graven. Hans oppstandelse gav påsken et nytt meningsinnhold for hans etterfølgere. Gud hadde igjen vist sin storhet ved å reise opp Jesus fra de døde – og en ny type utfrielse var å skue i horisonten. Etter førti dager med tegn og under knyttet til Jesu oppstandelse, ble Jesus tatt opp til himmelen for å sette seg på høyre side av Guds trone (Hebr 8:1), en trone også Jesus har krav på (Åp 5:6). Denne dagen er kjent i dag som Kristi Himmelfartsdag, markert førti dager etter påsken. Men hva har dette med pinsen å gjøre?

Vi må anta at disiplenes bekymring på himmelfartsdagen var stor. De var, naturlig nok, hoppende glade for at Jesus ikke var død lenger. Men nå skulle han forlate dem igjen! Hva i all verden tenkte Jesus på? «Kom igjen, Herre! Skal du ikke innta din rettmessige plass på Israels trone?» (Fritt etter Apg 1:6). Men Jesus svarte at den tiden ikke var kommet enda – og lik disiplene ser alle kristne fortsatt mot himmelen i forventning om at Jesus skal komme tilbake for fullstendig å etablere det riket han forkynte. Jesus kunne imidlertid love én ting: Disiplene skulle ikke være «foreldreløse» i Jesu fravær (Joh 14:16–18). En annen skulle komme i Jesu sted: Den hellige ånd.

Hvordan profeterte Jesus at Åndens komme skulle kjenne- tegnes? For det første sa han at disiplene skulle utrustes med kraft, og med denne skulle

«Den Hellige Ånds due». Glassmaleri fra Peterskirken i Roma.

de virke som vitner «like til verdens ende» (Apg 1:8). Ellers sa Jesus at «når han kommer, skal han gå i rette med verden og vise den hva synd er, hva rettferdighet er, og hva dom er: Synden er at de ikke tror på meg. Rettferdigheten er at jeg går til Far, og dere ser meg ikke lenger. Dommen er at denne verdens fyrste er dømt.» (Joh 16:8–11). Videre skal «...sannhetens Ånd... veilede dere til hele sannheten.» (Joh 16:12). Det er ikke lite Jesus lover disiplene før han skal forlate dem.

Pinsedagen var ingen liten fest for jødene. Ikke færre enn 120 mennesker var samlet sammen med disiplene denne dagen (Apg 1:15). Det skulle imidlertid vise seg å bli noe langt annet enn en vanlig jødisk pinsefeiring. Mens de var samlet hørte de mektige lyder, og vi kan forestille oss at det fortonte seg noe som å sitte i et hus med en storm rasende på utsiden. Dette er velkjent fra Det gamle testamentet: Værphenomenene uteblir ikke når Gud er i handling på jorden. Hva er det som konkret skjer med disiplene idet Ånden faller over dem? Først en beskrivelse av ildtungene som kommer til syne for de tilstedeværende, før disse begynner å dele seg og feste seg på hver enkelt i forsamlingen. De som rammes av ildtungene blir gitt av Ånden å forkynde – på andre språk! Det ble et voldsomt oppstyr når over hundre av Jesu etterfølgere talte i tungene på hverandre. Naturlig nok kom det mennesker fra hele området rundt for å se hva som stod på. Underet som skjedde på pinsedag er motstykket til det som en gang var Guds respons på tårnbyggingen i Babel. Der hvor man i

Babel ikke forstod hva hverandre sa, kunne alle forstå det disiplene forkynte på sitt eget språk!

Selv om vi ikke kjenner sammensetningen av tilhørerne i detalj, kan vi slutte at fiskere og tollere (som disiplene var) på denne tiden hadde liten, om noen, utdannelse av nevneverdig art. De hadde nok få kunnskaper om språkene som ble talt i Libya, Italia, Egypt, Iran, Irak, Hellas og de andre stedene som er nevnt. Mennesker fra disse områdene kom som nevnt løpende til for å få med seg hendelsene. Overrasket ble de nok, der de ble møtt av en flokk galileere som snakket de mest uventede språk – deres språk! Disse uutdannede og ringeaktede karene med kjærlighet til en henrettet opprører – stod der og forkynte Herrens storverk med deres eget tungemål! Resultatet av Peters påfølgende forkynnelse resulterte i historiens første kristne vekkelse: 3000 mennesker blir døpt og tillagt menigheten. Pinsen markerer med dette kristendommens fødsel idet disiplene strekker armene ut mot hedningene, de uomskårne fra fremmede folkeslag. Jødedommens svært eksklusive forsamling av etniske eller proselytt-omskjærte jøder erstattes her med et fullstendig åpent samfunn av kristus-tilhengere. Fellesnevneren er dåpen og mottagelsen av Den hellige ånd.

Når vi nå har undersøkt den jødiske og den kristne pinse, kan vi observere noen viktige likhetstrekk. Påsken handler om Guds utfrielse fra fangenskap. For jødene deler dette et ganske bokstavelig fangenskap, nemlig i form av slaveri for den egyptiske

farao. For kristnes del anser man syndens herredømme og fangenskap for å være brutt i Jesu død og oppstandelse. Her er det en viktig fellesnevner: Guds storverk huskes i begge høytider. På samme måte anser begge religioner pinsedagen som sin tros «fødselsdag». Jødedommen kan sies å bli konsolidert som religion ved paktsinngåelsen ved Sinai (mottagelsen av loven). Her sverget israelittene å holde alle Guds bud (2. Mos 24:7). Til sammenligning kan kristendommen sies å bli født på pinsedag. Selv om Jesu død og oppstandelse allerede hadde funnet sted, var tross alt både Jesus og disiplene hans jøder. Disiplene tenkte nok aldri at de startet en ny religion! Det er mer sannsynlig at de så på Jesus-troen som en naturlig følge og utvidelse av den jødiske tro de fortsatt var en del av. Paradigmeskiftet kommer idet Den hellige ånd øses ut over alle mennesker (Joel 3:1–2) på pinsedag! Moseloven skjæres ned til et minimum (Apg 15:19f), og loven skal nå stå i hjertet til den troende (2. Kor 3:3; Jer 31:33). Den jødiske eksklusiviteten går midt imot pinsens budskap. Alle mennesker er ønsket i fellesskap med Gud!

Selv om det kristne budskapet generelt sett må sies å være universelt, må fortellingen om pinsedag være den som best favner tanken om den universelle utgytelsen av Guds Ånd. Ikke bare til jøder, ikke bare til grekere, men til alle etterfølgere av Jesus Kristus ble Ånden gitt. Dette faktum gjør at mange forskjellige menigheter, også i Norge, bruker høytiden til å fokusere på økumenisk samarbeid. Pinsen formidler at vi alle har del i den samme Ånd, og til tross for uenigheter kan kirkene sammen feire dette faktum. Pinsevennene, på tross av navnet sitt, gjør ikke krav på denne arven alene. Strengt tatt burde alle som tror på Den hellige ånd kalle seg for pinsevenn. For pinsen er Åndens høytid, og burde kanskje vektlegges langt mer enn vi gjør i Den norske kirke i dag. Uten pinse, ingen åndsutgytelse, ingen kirke og intet Guds rikes frembrudd på jorden.

DIAKONI I FOKUS

«Diakoni er kirkens omsorgstjeneste. Den er evangeliet i handling og uttrykkes gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, vern om skaperverket og kamp for rettferdighet.

Diakoniplaner i alle menigheter

AV **HILDE FINSÅDAL**,
DIAKON

På bakgrunn av *Plan for diakoni i Den norske kirke*, er tanken at alle

menigheter skal ha sin egen lokale diakoniplan. Den har sitt utgangspunkt i diakoni som «kirkens omsorgstjeneste» og «evangeliet i handling», og skal bygge på de fire områdene:

- Nestekjærlighet
- Inkluderende fellesskap,
- Vern om skaperverket
- Kamp for rettferdighet.

Det siste året har alle menighetene på Iddesiden jobbet med oppdatering av diakoniplan i sin menighet. De er nå enten godkjent av menighetsråd, ligger til godkjenning eller er under oppdatering.

Å formulere en diakoniplan kan oppfattes som mer byråkrati og mer arkivering av papir, og det kan selvsagt bli resultatet. Likevel har jeg tro på at det gjør noe med oss som arbeider med den. Vi får en fornyet bevissthet om hva som egentlig skjer i vår menighet, hva vi vil og hvilke ønsker og visjoner vi har for menigheten. Forhåpentligvis vil diakoniplanene få innvirkning på menighetenes strategi

og helhetstenkning:

«Jo flere som bidrar til å skape den lokale diakoniplanen, jo flere har i utgangspunktet et eierforhold til den. Diakoniplanen er et verktøy for hele menigheten og må være tilgjengelig for alle. Samtaler om hva det innebærer i praksis, føres i alle grupper.» (Plan for diakoni i Den norske kirke).

Diakoni over landegrensen

AV **INGER LISE SKAUGE**

Fire av menighetene i vårt distrikt har valgt å engasjere seg i

hjelpearbeid i Romania. Gjennom Romaniakomiteen i Halden støtter Asak, Enningdalen, Idd og Tistedal arbeidet som Betesda – stiftelsen driver i storbyen Galati. Misjonsprosjekter med diakoni i praksis kan dette arbeidet med rette kalles. Også noen av frimenighetene i Halden støtter dette arbeidet – i tillegg til mange haldensere ellers. Nylig var en gruppe på besøk og fikk oppleve arbeidet på nært hold. To av reisedeltakerne fikk noen spørsmål fra

Kari Sol Tveter (Foto Arild Stang)

lederteamet på Betesda, og her er et sammendrag av det de svarte:

Kari Sol Tveter: – Jeg er så glad for at jeg ble med på denne turen, som er den første for meg. Jeg ble dypt rørt over å se de enorme behovene hos de familiene som vi besøkte

Gordon Øhrn

i slummen – og ikke minst å se hvordan arbeiderne i Betesda-stiftelsen møter disse behovene. Det gjorde godt å oppleve de gode relasjonene mellom de ulike generasjonene og å se hvordan de store barna tok seg av de små, lekte med dem og hjalp dem. På Betesda-hjemmene så jeg med egne øyne

hvordan kjærlighet og omsorg kan forvandle liv. Når barn får gode modeller og varm omsorg, blir de glade barn som lar seg reintegrere i samfunnet.

Gordon Øhrn: – Jeg er glad for at jeg fikk være med på denne turen og fikk møte barn og familier som jeg har møtt ved tidligere besøk. I mitt yrke arbeidet jeg mye med vanskeligstilte familier i Norge. Men fattigdommen og nøden som jeg møter her nede er annerledes – den er enorm. Det er derfor så oppmuntrende å møte dem jeg har truffet tidligere her nede og se med egne øyne forandringen som har skjedd. Det var flott å være med på matutdelingen i slummen og ikke minst møte de fattige ansikt til ansikt, gi dem en klem og få be en bønn for dem.

Nytt fra Asak menighet

Menighetskvelder

Sogneprest Kjell Halvard Flø, sammen med Menighetsrådet startet i vår opp med månedlige menighetskvelder i kirkestua. Kveldene har hatt en gjest som har holdt et innlegg rundt et tema, vi har fått prøve oss på nytt salmemateriale, og det hele har vært avsluttet med en enkel kveldsmat og sosialt samvær. Tiltaket har vært godt mottatt, og vi viderefører derfor opplegget til høsten. Møtene er åpne for alle og er en uformell og sosial møteplass hvor en kan invitere med seg venner og kjente. Programmet for høsten er ikke endelig fastlagt, men det er planlagt en **Romaniakveld** og en **Israelskveld**. Det første møtet blir **29. august** – legg det inn i kalenderen allerede nå! Møtene vil for øvrig bli annonsert i avisen.

Barneklubben i full gang!

AV ALBERT ANDERSEN GJØSTØL

Den lenge etterspurte **barneklubben på Prestebakke** er nå i full gang! Det lokale menighetsrådet og andre krefter har lenge ønsket at kirken skulle sette i gang et arbeid her, og nå har dette endelig kommet på plass. Det er menighetsrådets Mona Johnsen og diakonarbeider Albert Andersen Gjøstøl som har frontet arbeidet med planlegging og gjennomføring av kveldene. Flere frivillige fra nærområdet deltatt med bakst og tilstedeværelse. I skrivende stund har det blitt avholdt to barneklubbkvelder, og enda to er planlagt før sommeren.

Barneklubben er i utgangspunktet tenkt for barn som går på barneskolen. Programmet for en vanlig klubbkveld består av sang, konkurranse, andakt, en kreativ aktivitet og en hyggestund med noe enkelt å bite i.

To timer av en torsdagskveld blir satt av til dette – en gang hver tredje uke. Det er en svært trivelig gjeng på 6 stk. som har kommet til Prestebakke kapell de to siste gangene. Tilbakemeldingene har vært positive, og vi som har jobbet med klubben får mye igjen for det. Vi har plass til mange flere, så kom, kom til barneklubben på Prestebakke!

Kristent Arbeid Blant Blinde og Svaksynte: Våraksjon 2013

Menighetsbladet har fått følgende henvendelse fra KABB, Kristent Arbeid Blant Blinde og Svaksynte: Våraksjon 2013 – Fornyning av lydstudioene.

Lydstudioene bygget for 26 år siden trenger en fornying og oppgradering! Denne våren har vi satt rekord i antall utlånte lydbøker. Det leses daglig inn kristne lydbøker, tidsskrifter og lydavis. Lånerne setter stor pris på tjenesten og ber stadig om mer. Vi håper du vil være med og gi en god vårgave til nytt utstyr i studiofløyen, slik at vi kan produsere mange nye bøker og aviser i tiden fremover. Takk for at du støtter

KABB, skriver generalsekretær Ingvar Nevland.

Vi i Menighetsbladets redaksjon vil gjerne støtte denne oppfordringen og rose det fine arbeidet som gjøres av KABB. Adresse: Postboks 333, N-1802 Askim. Konto: 30001615838. E-post: kabb@kabb.no

«Ikke ved makt og ikke ved kraft, men ved min Ånd, sier Herren over hærskaene» (Sakarias 4:6)

Fra Familie & Medier

Drømmen: Jesus i mediene

Kristent medieforum, har redaksjonen fått en oppfordring til våre lesere, og den støtter vi fullt ut:

Kan vi forvente at norske tv-kanaler som NRK, TV2 og TVNorge skal preges av kristen tro? Eller må vi som kristne egentlig bare resignere og ta til takke med de lysglimtene som tross alt finnes i sendeskjemaet? Familie & Medier arbeider for at evangeliet skal bli formidlet inn i de tusen hjem gjennom TV-debatter og avisinnlegg, eller i det stille, gjennom god dialog med medieaktørene.

Det er spennende å stå i dette arbeidet. Med

30 organisasjoner og kirkesamfunn og 14 000 medlemmer i ryggen, opplever vi å være midt i et stort felleskristent prosjekt for å løfte Jesus opp i mediene. Som medlem er du med på noe stort! Hjertelig takk for ditt bidrag, skriver daglig leder Jarle Haugland (noe forkortet. Red. anm.) Adresse: Postboks 2420, Solheimsviken, 5824 Bergen. Konto: 30001466824. Webadresse: www.fom.no

«La oss ikke bli trette mens vi gjør det gode. Når tiden er inne, skal vi høste, bare vi ikke gir opp.» (Galaterne 6:9)

Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag 80 år

Lagsjubileum med blikket rettet framover

Hva skal vi med et jubileum? Kveldens festtaler Anfin Skaaheim var glad for at komiteen hadde tenkt i gjennom det. Gode lagsår skulle mimres og feires. Samtidig ønsket vi å rette blikket framover for å understreke at Laget er like viktig i dag.

AV SIGVALD L. STEILBU

Da var det godt å kunne fortelle at Laget (Norges Kristelige Student- og Skoleungdomslag) lever videre også i Halden ved at det høsten 2012 ble startet skolelag på Risum vg. skole.

Sommeren 2012 stakk noen hodene sammen og fant ut at 4. mars 2013 ville det være 80 år siden Laget ble stiftet i Halden. De samme hodene tenkte at dette har vi lyst å gjøre noe ut av. En komité ble nedsatt og invitasjoner sendt ut. Og resultatet ble at Berga festlokaler lørdag 13. april ble fylt av 64 glade «lagsungdommer.» Her var det mange smil og hjertelige gjensyn. Fra første stund gikk praten livlig og stemningen var satt for resten av kvelden. Når Lagssangen, skrevet av avdøde biskop Sigurd Lunde i 1934, ble sunget var det som om taket ville løfte seg. Marit Iversen (f. Svendsen) delte på en flott måte fra sin særoppgave, som hun skrev som gymnaselev i 1966, om Lagets historie i Halden. Kari-Lisbeth Kjus og Jon Syver Norbye delte humoristisk og

ikke minst gripende om hva Laget har betydd for dem. Svein Hassellund holdt en lattervekkende «takktale» som også inneholdt noen ord til ettertanke.

Kvelden inneholdt, i god lagsånd, glede og latter og hadde tydelig fokus på evangeliet. Mange grep ordet og belyste fra flere sider Lagets betydning. Tidligere generalsekretær Anfin Skaaheim holdt en sterk tale og kveldens deltakere fikk utfordringen om å fortsette som, eller bli støttespillere for Laget ved å bli såkalte lagsvenner. Vi var glad for å ha med oss tidligere lagssekretærer så som Bjørn Willoch, Gunnleik Seierstad, Jan Gossner og Marit Vormeland. Mangeårig voksenalderleder Sverre Hognestad talte til oss og det ble lest opp hilsener fra nåværende generalsekretær Tor Erling Fagermoen. Fra lagsfolk i Norge og en person utflyttet til Danmark, ble det formidlet sterke hilsener om hvilken betydning lagstiden har hatt for dem. Sangen

Sindre Olafsrud, leder for lagsvennarbeidet

runget og praten gikk til helt midnatt, men ingen klaget på at det ble sent.

Søndag tok Immanuelskirken, med sogneprest Jan Lystad i spissen, varmt imot oss. Dagens predikant var leder for lagsvennarbeidet på landsplan, Sindre Olafsrud. Forrettende prester var i tillegg til Jan Lystad, tidligere lagsprest Sigvald L. Steilbu. Lagsfolk satte sitt prek på jubileumsgudstjenesten ved å være kirkeverter og tekstlesere. Randi Bukholm som er en av primus motorene for skolelaget

Jan B. Lystad og Sigvald L. Steilbu

på Risum vg. skole, holdt en klar og informativ kollekttale om Laget. Vi takker for en gave til Laget på over 6000 kroner.

Vi ser tilbake på en flott jubileumshelg med fokus både på gode minner og på at Laget fortsatt har en viktig funksjon på skoler og studiesteder. Det er ikke alle skoler som vil gi innpass for skolelag, noe som også gjelder i Halden. Vi håper du som leser dette vil takke og be for Laget på Risum vg. skole, og be om innpass og ungdommer som vil starte lag på flere skoler.

Jon Syver Nordbye

Halden og Omegns
Begravelsesbyrå AS
Damhauggt. 15
Telefon 69 18 44 51
– En god hjelp
i en tung stund

Tom for printerblekk?
Canon/HP/Lexmark
og Pelikan blekk
Køhn;libris
Storgaten 24 – tlf. 69 18 43 44
– et førstevalg i sentrum

**Kildebo
Blomster**
Storgt. 16
Tlf. 69 18 14 10

Bestill synsundersøkelse
idag!
interoptik
Halden Optiske
Tlf. 69 18 42 75

Et rolig sted for
voksne mennesker
Midt på torvet, rett
ved gjestehavnen
Tlf 69 17 55 55

KIWI
minipris
RISUM
TLF. 69 18 57 93

**Børkes
Bakeri**
– baker byens
beste brød

Skippergata 14
Tlf. 69 18 13 72

DNB
Busterudgata 31,
1776 Halden
E-post: halden@dnb.no

avd. Haugen
Begravelsesbyrå
Busterudgt. 7B
Telefon 69 18 16 57
– Vi hjelper
i en vanskelig tid

Bademiljø
Kolås Eftf. AS
Autorisert rørlegger
Nedre Bankegate 34,
1771 Halden
Tlf 69 19 07 00

ERLING GRIMSRUD AS
Flatebyveien 1A, 1792 Tistedal • Tlf 69 21 14 60
• Graving • Sprenging • Transport • Høytrykkspyling
www.erling-grimsrud.no
AUTORISERT
MASKINENTREPRENØR

FABIAN
restaurant og
pannekaker

Nettbuss Østfold
Peer Gynt Tours
tilbyr turbusser og
skreddersydde gruppeturer.
Din reisearranger.
Gruppeturer i inn- og utland.
Ta kontakt for et
uforpliktende tilbud!
Tlf. tlf: 69 13 77 00
www.nettbuss.no

**Bergstrøm
Kjøtt og
Delikatesse AS**
Tlf. 69 18 56 20
Storgata 18
Utsalg i Storgata 1

Randi Bukholm, en av primus motorene for skolelaget på Risum vg. skole

For oss er **privatkunder** like viktige som **bedriftskunder**.

Handelsbanken

www.handelsbanken.no

Glassmester'n
OSKAR HANSEN
GLASSMESTERI OG RAMMEFORRETNING
Oscarsgt. 14
Tlf. 69 18 29 76. (Nattservice: 92 89 91 11)

Lie
Handelsgartneri
v/Odde Bru
Tlf. 69 18 00 20
Mandag–fredag 10–17
Lørdag 10–14

JENSEN & SCHEELE BIL AS

Vestgårdveien 1 – Postboks 1080, 1787 Berg
Telefon 69 21 35 00 – Telefax 69 21 35 10
www.jensen-scheele.no

H. Andersen
libris

Midt i gågata i Sentrum Nord
Tlf. 69 17 84 00
– Din bokhandel
www.libris.no/andersen

STANSEFORMFABRIKKEN

STANSEFORMER
av høyeste kvalitet
Konstruksjon på DAK,
stanseris og matriser
Laserskårne stanser og renseverktøy
Utskjæring av prøve-osker

Stanseformfabrikken AS, Iddveien 66, N-1769 Halden, Norge
Telefon 69 17 52 20 – Telefax 69 18 21 55

SpareBank 1 Halden

Bank. Forsikring. Og deg.

Gaven som gleder
Storgata 3, Sydsiden
Tlf 69 18 20 33

AF Bygg Østfold
Tlf. 69 21 36 00

DEKK Partner
Gummiservice AS
Rødsveien 74
Tlf: 69 18 29 69

Nytt fra Rokke menighet

Det har vært **bispe-visitat** i Rokke. 13.–17/3 deltok biskopen på ulike arrangementer i regi av Rokke, Berg og Immanuelkirken. Presten, som har vært med biskopen, vil trekke noen konklusjoner etter visitasjonen og gi oss noe veiledning.

Konfirmantene i Berg, Rokke og Immanuel kirke har hatt en hektisk tid. 28/4 fremførte de en musikal i Immanuelkirken. Det var imponerende hva de hadde klart å få til sammen med sine hjelpere. En stor takk til dere alle.

Vi har også hatt **fasteaksjon** hvor konfirmantene har deltatt. 1. pinsedag deltok konfirmantene under høymessa. 29/5 var det avslutning på bedehuset for konfirmantene og foreldre, den 2/6 var den store dagen.

Kristihimmelfartsdag ble de nye teppene og løperne til kirken innviet. Torhild Bucholm, Kari Herrebrøden og Arnstein Vold har hatt ansvar for denne fornyelsen, og de har engasjert Alette Moen og Reidar Juliussen. Alle ble behøring takket for jobben.

17/11 blir det fest for de som ble konfirmert i 1963 og 1964. Vi håper det blir et hyggelig gjensyn med kirken og Storskolen.

Nytt fra Tistedal menighet

Tistedal menighetsråd inviterer til **temakveld i Tistedal kirke 18. september kl. 19.00**. Geir Afdal tar oss med i sine tanker om «Religion som bevegelse» Det er også tittelen på en ny bok han har skrevet. Geir Afdal bor i Tistedal, og til daglig er han professor på Det teologiske menighetsfakultet i Oslo. MF er et studiested for prester, lærere og andre som arbeider i menigheter. Geir Afdal har en fin evne til å formidle sine tanker også for oss som ikke holder på med studier på universitetsnivå, og vi ønsker derfor alle velkommen til en spennende kveld i Tistedal kirke!

Berg menighet

Småbarnssang

AV **RAGNA R. HULT**, KATEKET

Etter sommerferien starter vi opp med Småbarnssang i Berg kirke. Samlingene er for små barn mellom 1–5 år sammen med foreldre. Småbarnssang vil ha samlinger hver 14. dag.

Samlingene begynner kl. 17.00. Vi synger enkle barnesanger, bevegelsessanger og har

sangleker. Barna får også spille på enkle rytmeinstrumenter. Deretter er det en liten pause hvor 3–5-åringene kan tegne/fargelegge mens de minste får leke med lego. Vi har en kort samlingsstund med en enkel bibelfortelling, lyttening og avslutningssang. Etter sangstunden kl. 18.00 spiser

barn og foreldre kveldsmat sammen.

I fjor høst startet vi opp med en lignende gruppe i Asak menighet og den har blitt veldig populær. På Asak Småbarnssang hadde vi i slutten av april oppføring av en

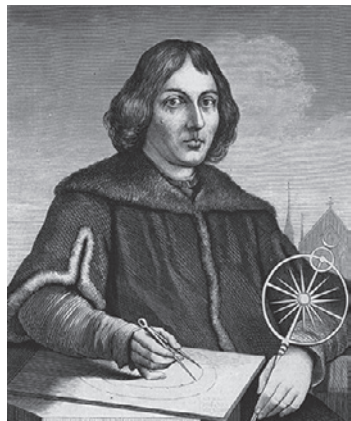
«Mimimusikalen Noah» og til jul hadde vi opptrinn med Lucia.

Samlingene i Berg kirke starter opp torsdag 5. september kl. 17.00. Alle som ønsker å være med er hjertelig velkomne.

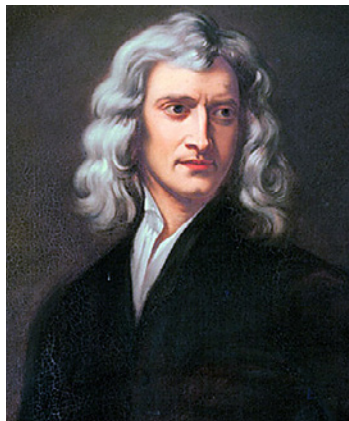
Forsangergruppe er etablert for å styrke allsangen i gudstjenestene. Til nå er det ca 12 som er med men vi ønsker fler. Dersom noen kunne tenkt seg å være med på dette, eller har spørsmål, ta kontakt med med Marthe Valseth, mobil 91893750

Barneklubben i Berg menighet starter opp etter sommeren den 5. september, med Toril Skram og Hans Magnus Bakke som ledere. Barn 5-10 år velkommen til å være med – en torsdag ettermiddag i måneden – på Berg menighetshus.

Fins Gud – hva sa de store naturvitenskapsmenn?

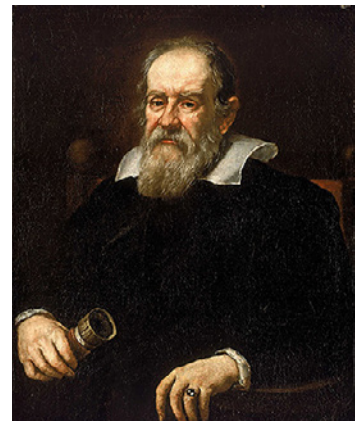
Nicolaus Copernicus (1473–1543)

Isaac Newton (1642–1727)

Johannes Kepler (1571–1630)

Galileo Galilei (1564–1642)

AV **JUSTEIN ANDREASSEN**

COPERNICUS

Ingen som leser Copernicus' berømte hovedverk, «Om himmelsirklenes omdreining» skal være i tvil om at han trodde på Gud. Copernicus var en polsk geistlig og astronom. Du vet vel om hva denne mannen klarte? Han var den som først begrunnet det heliosentriske system, dvs. at jorda går rundt sola og ikke omvendt. På første side i avsnittet «Bok I» skriver han:

– Hvem vil ikke, når han med ettertanke studerer verdensbygningens herlige orden, som styres av den guddommelige visdom, føres til å beundre verdens herlige byggmester, i hvem den største lykkosalighet er og i hvem alt det gode gjøres fullkomment. For det var ikke uten en

dypere mening at den av Gud inspirerte salmist sa: «Jeg vil syng om dine hendes gjerninger (Salme 92,5), og tanken var at vi ved disse gjerninger bæres som på vinger oppad til betraktningen av det høyeste gode.» Nicolaus Copernicus: «On the Revolutions of Heavenly Spheres» 1543, 1995:8

NEWTON

Newton var en engelsk matematiker og fysiker. Han er den største av alle naturvitenskapsmenn, og Newtons hovedverk «Principia» regnes av de aller fleste som det mest dypsindige noe menneske har frambrakt. Livsverket, betraktet som en prestasjon av en enkelt person, er uten sidestykke. På dette hviler svært mye av vår moderne verdensoppfatning. De fire siste sidene i Newtons hovedverk heter «General

Scholium» (lærd kommentar) og er en eneste sterk hyllest til Skaperen av himmel og jord. Newton var en ydmyk og from mann. «Han nevnte aldri Jesu navn uten å bøye hodet. Hans bibelkunnskap var omfattende. Det er vanskelig å lese hans religiøse tanker uten å bli betatt. Mot slutten av sitt liv sa han at han bare hadde funnet en penere stein enn de andre på stranden av tidens uendelige hav.» Isaac Newton: «Principia» 1687, 1995: 439ff.; Fredrik T. Riktor: «Kan en naturvitenskapsmann tro på Gud?» 1958:27.

KEPLER

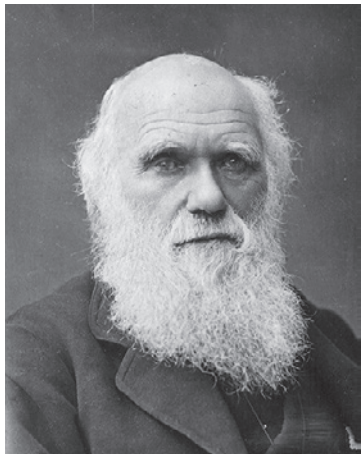
Kepler var en tysk astronom og matematiker. Han er særlig kjent for sine tre lover om planetenes bevegelse. Boka «Verdensharmonien» er full av lovprisninger av Skaperen. Slik er også sluttordene, som munner ut i «Han være takk

og pris og ære i all evighet. Amen.» Johannes Kepler: «Harmonies of the World» 1619, 2008:137.

GALILEI

Galilei var en italiensk fysiker og astronom. Han forbedret teleskopet og gjorde en rekke observasjoner som gjorde at Copernicus' verdensbilde slo igjennom. Galilei oppdaget Jupiters måner og la et viktig grunnlag for den eksperimentelle naturforskning. Dessuten skrev han flere svært viktige bøker, den mest kjente er kanskje «Dialog over de to viktigste verdenssystemer» (1632). I et brev til sin elev Castelli 21. desember 1613, sier han blant annet: «Den hellige skrift og naturen stammer begge fra det guddommelige ord, den ene fordi den er inngitt av Den hellige ånd, den andre fordi den utfører de guddommelige befalinger».

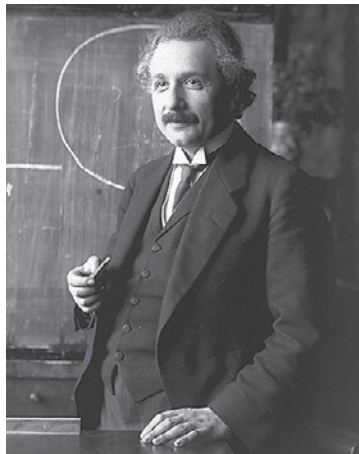
Charles Darwin (1809–1882)

DARWIN

Charles Darwin, han med «Om artenes opprinnelse» (1859), trenger vel ingen nærmere presentasjon. Men var han ateist? Han benekter det selv med sine egne ord i sin selvbiografi: «Mysteriet om begynnelsen til alle ting er uløselig for oss, og jeg for min del må være tilfreds med å forbli en agnostiker». (The mystery of the beginning of all things is insoluble by us; and I for one must be content to remain an Agnostic). Nora Barlow: «The Autobiography of Charles Darwin 1809–1882» 1958:94. Mye mer om dette i min egen bok om Darwin. Det kan tilføyes at hans kone Emma var en troende kristen og bad for sin mann.

EINSTEIN

– I hvilken grad er du påvirket av kristendommen?
– Som barn fikk jeg undervisning både i Bibelen og Talmud. Jeg er jøde, men jeg er betatt av den lysende figuren til Nasareeren.
– Du godtar altså at Jesus har levd?
– Selvfølgelig! Ingen kan lese evangeliene uten å føle det virkelige nærværet av Jesus. Hans personlighet strømmer ut av hvert ord. Ingen myte er fylt med slikt liv.
– Tror du på Gud?
– Jeg er ingen ateist (I'm

Albert Einstein (1879–1955)

not an atheist). Problemet som dette innebærer er for stort for våre begrensede sinn. Vår situasjon er som et lite barn der det kommer inn i et bibliotek fylt opp med bøker på mange språk. Barnet skjønner at noen må ha skrevet disse bøkene. Det vet ikke hvordan. Det forstår ikke språkene de er skrevet på. Barnet aner nokså svakt et mystisk system som bøkene er ordnet i, men vet ikke hva det er. Slik synes tilnærmelsen å være for til og med det mest intelligente menneske overfor Gud. Vi ser at universet er strålende ordnet og at det adlyder visse lover, men vi forstår bare ganske svakt disse lovene. (...)

– Der fins folk som sier at der ikke er noen Gud, sa han til en venn. Men det som gjør meg skikkelig sint, er at de siterer meg for å støtte slike synspunkter. (What makes me really angry is that they quote me for support such views). (...) «De fanatiske ateistene», forklarte han i et brev, «er som slaver som fremdeles føler vekten av lenkene sine som de kastet av seg etter en hard kamp. De er skapninger som – i sin uvilje mot tradisjonell religion som «opium for folket» – ikke kan høre musikken fra verdensrommet». Det skal bemerkes at Einstein ikke trodde på Gud slik en kristen ville gjøre det, men vi ser at

Stemmerettsjubileet

1 9 1 3 | 2 0 1 3

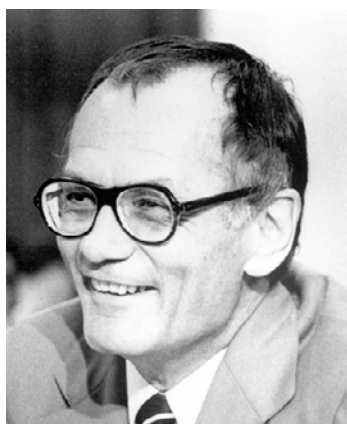
Hundreårsjubileet for kvinners allmenne stemmerett feires med festgudstjeneste i Immanuelkirken
onsdag 12. juni kl 19.00.

Den blir en del av den kommunale feiringen, og er et samarbeid mellom Den norske kirke og Metodistkirken.

- Margrete Gaulin med gruppe fra Halden storband
- Jenny Marie Norheim
- Prost Kari Mangrud Alvsvåg
- Med flere

Sammen feirer vi rettigheter som vi kanskje tar for gitt, men som kvinner foran oss kjempet for – og gav oss!

Velkommen til en annerledes gudstjeneste hvor mange kvinnestemmer lyder – og hvor mennene lager kirkekaffe!

Robert Jastrow (1925–2008)

han offentlig erklærte: Han var ingen ateist. Les mer i et større hovedverk om ham: Walter Isaacson: «Einstein.

His Life and Universe» (2007), her sitert fra side 387, 389 og 390.

JASTROW

Jastrow regnes som nåtidens største astrofysiker. Han sier: «Astronomene finner nå ut at de har malt seg selv inn i et hjørne fordi de har bevist ved hjelp av sine egne metoder at verden kom til plutselig i en skapelsesakt [Big Bang]. Fra denne kan du spore opp begynnelsen til hver eneste stjerne, planet og hvert eneste levende vesen i hele universet og på jorda. Og de har funnet ut at

Nytt fra
SJØMANSKIRKEN
Norsk kirke i utlandet

AV EINAR MADSSØ

Nord-Korea

Det har i den senere tid vært et spent forhold mellom Nord- og Sør Korea. Lederne i Nord har oppfordret alle utlendinger i Sør til å evakuere. Sjømannskirken i Okpo i Sør-Korea er i beredskap, men holder kirken åpen som normalt. For de 900 norske som bor i Sør-Korea, er Sjømannskirken et naturlig samlingssted. Her kan de møte andre landsmenn og snakke om den aktuelle situasjonen.

Lokale arrangementer

Lørdag 15. juni blir det basar på Bergsmark gård i Rokke fra kl. 18.00. Taler i år er tidligere bestyrer Johan Fredrik Soli.

Mat- og havnefestivalen

Tradisjonen tro blir det også i år friluftsgudstjeneste Den holdes siste helgen i juni. Søndag 30. juni kl. 11.00 er det friluftsgudstjeneste på torvet ved sokneprest Jan B. Lystad med etterfølgende kirkekaffe, besørgt av lokale sjømannskirkevenner.

alt dette sprang ut av krefter de ikke kan håpe på å oppdage. (...) At det er hva jeg og alle andre ville kalle overnaturlige krefter på ferde er nå, tror jeg, et vitenskapelig bevist faktum». Robert Jastrow har skrevet boken «God and the Astronomers» (1992). Her er mange spennende betraktninger på hvordan astronomene i dag ser på Gud som skaper. Kilden for sitatet er: «A Scientist Caught Between Two Faiths: Interview with Robert Jastrow», i: «Christianity Today», 6. august 1982. (Mer om emnet siden).

GRIMSRUD

– en del av GGgruppen

LEIF GRIMSRUD AS

Svinesundsveien 334
Postboks 1034, 1787 Berg i Østfold
Tlf 69 21 64 20
www.leifgrimsrud.no

INDUSTRIOMRÅDER | BOLIGFELT | VA-ANLEGG | BYGG
UTOMHUSANLEGG | SAMFERDSEL | SPEIELLE ANLEGGSSARBEIDER

Vakre blomster
Koselige buketter
Blomsterjord
Tilbehør

Blomsterland

Risum / BRA-veien
69 17 54 50 / 69 18 50 11

Blomster til små og store anledninger

RING-BLOMSTER
Kongens Brygge

Kongens
Brygge
1767 Halden
Tlf. 69 18 54 15

**Kjell
Harlem**
Gravemaskiner a.s

Holmbo, Iddeveien 316
1765 Halden
Telefon 69 19 33 35
E-mail: post@khg.no

BIA
Berg, Idd og Aremark
Regnskapslag

Rødsveien 46 - 1781 Halden

**DEKK FOR
ALLE BEHOV!**

DEKK Partner
Halden Dekk A/S
Knivsvovn. 4, 1788 Berg
Tlf. 69-19-55-75

Fra skog til bygg
Stangeskovene
TISTEDAL | TLF 69 19 08 00 | www.stangeskovene.no

DATATJENESTEN

datatjenesten.no
Storgt. 4b, 1767 Halden
Tlf 69 17 96 00

PRIVAT megleren
Hafsred & Partners

Tlf. 69 17 92 90
www.privatmegleren.no

**Marthinussen
MUSIKK AS**
Pianostemmer/
tekniker
Prestegårdsveien 1,
1791 Tistedal
Tlf 91 36 02 45
sverre@
marthinussenmusikk.no

JERNIA
BILLINGTON
Tlf 69 17 24 20

Konfirmanter

Nytt fra
Idd menighet

Flotte konfirmanter

Årets konfirmasjons-gudstjenester er unnagjort med 37 flotte konfirmanter i fokus! Idd menighet gratulerer de unge og deres familier! I 2014 blir konfirmasjonssøndagene i Idd kirke 4. og 11. mai.

Søndagskolen

Denne våren slutter Marit Gjerlaug som søndags-skolelærer etter mange års trofast tjeneste. Idd menighet takker for den flotte innsatsen og ønsker Guds velsignelse videre. Menighetsrådet arbeider nå med å videreføre søndagskoletilbudet til høsten – trolig i en noe nærmere tilknytning til menighetens gudstjenester og virksomheten i barnekoret.

Pilegrimsvandring 9. juni

Turen går fra Solli gravlund, via Solberg, Vevlen og Bø til Idd kirke. Underveis blir det flere stasjoner der ulike sider ved den kristne pilegrimstradisjonen blir belyst. Dagen blir avsluttet med en kort pilegrimsmesse i kirken og etterfølgende servering av pilegrimssuppe.

Sommertur

Menighetens sommertur går til Eivindsætre på Aspedammen 25. august. Det blir sportsgudstjeneste ved sokneprest Reidar Finsådal. Etter gudstjenesten blir det sosialt samvær med mat og prat. Ta med niste.

Farspermisjon

I høstsemesteret vil ungdomsprest Martin Lund ta ut andre del av sin farspermisjon og kun være disponibel i 60% stilling. Han kommer til å beholde konfirmantundervisningen, men ha færre gudstjenester og begravelser enn normalt.

Takk for nå, konfirmanter!

AV JOHANNES W. HALVORSEN
MENIGHETSPEDAGOG I ROKKE, BERG
OG HALDEN MENIGHETER

For mange familier er mai en måned for å feire at de unge menneskene plutselig ikke er bare barn lenger. Selv om det er lenge siden samfunnet så på nykonfirmerte 15-åringer som «voksne», er konfirmasjon fremdeles en viktig merkedag i livet for de fleste.

I Rokke, Berg og Halden menigheter har vi i år blitt kjent med 62 fantastiske tenåringer. Konfirmantene fått blitt kjent med kirken sin, oss som jobber der og folk som stiller opp som frivillige medarbeidere.

Alt dette leder frem til en hektisk men innholdsrik

avslutning av konfirmantåret: Tenåringene som knelte ved alteret nå i vår gjorde det bare noen få uker etter at de var med på å lage en fantastisk musicalforestilling. Og bare noen dager i forveien hadde de hatt siste samling med øving til konfirmasjonsgudstjenesten og avslutningsfest med familie og bløtkake.

Noen har lurt på hvorfor vi gjør det slik – hvorfor tar vi ikke «ferie» etter påske? Jeg har en opplevelse av at det er viktig å gi konfirmantene noen «store» minner helt på tampen av konfirmantåret. Konfirmasjonen er et overgangsrituale med massevis av tradisjoner, men konfirmasjonstiden representerer også en unik mulighet til å vise ungdommer hva menigheten deres kan være for dem, hvis de selv ønsker å delta videre.

Da popgruppen A-ha for noen år siden besluttet å legge inn årene gjorde de det med stil: De la ut på en 8 måneders verdensturné med tittelen «Ending on a High Note Tour». Det passer ganske bra med det jeg håper konfirmantene sitter igjen med når de tar av seg konfirmantkappen og går ut av kirkedøren på konfirmasjonsdagen sin: Et år fylt med oppdagelser, refleksjon, vekst, fellesskap og gode opplevelser – og et år som bare ble bedre etter hvert og «endte på en høy note».

Jeg håper at konfirmantene våre går inn i sommerferien med ferske minner om at Gud bryr seg om dem, og at kirken er en viktig del av deres liv – også etter konfirmasjonstiden.

Lesefrukt
til ettertanke
ved Trond Enger

Enhver slutter fra seg selv til andre og glemmer at det også finnes anstendige mennesker.

Heinrich Zille
tysk grafiker, maler og fotograf
1858–1929

Menneskets samvittighet er Guds tenkning.

Victor Hugo
fransk forfatter
1802–1885

Sommerleir

Sommertid er leirtid

Leirtilbud fra 7. juni til 25. august

AV INGER LISE SKAUGE

For mange av Menighetsbladets lesere var sommer ensbetydende med leiropphold. Mange har gode minner, der varige verdier ble sådd i barne- og ungdomsårene. Denne sommeren slår vi et slag for leirtilbudene. Kanskje besteforeldre skal finansiere en leir eller to? Det er en varig og verdifull investering. Nedenfor følger en oversikt over leirtilbud fra forskjellige organisasjoner i vårt nærrområde.

Saeuevika leirsted, Hvaler

Kontakt: region.ostfold@normisjon.no.
Sommerleire Saeuevika:
15.–18/6: Leir IV, 5.–7. klasse
21.–24. juni: Tenleir, 8. kl.–3. vgs.
25.–27. juni: Leir I, 2.–4. klasse
27.–30. juni: Leir II, 5.–7. klasse

Solbukta Ungdomssenter
Øyenkilen

Kontakt: solbukta@iventelo.net
Leirprogram Solbukta:
28.–30/6: Minisommerleir for 2.–4. klasse
24.–27/6: Leir 4.–7. klasse
22.–28/7: Skjærgårdsferie for folk i alle aldre
7.–11/8: Skjærgårdsleir for ungdom 15+
12.–15/8: Seniorleir

Tjellholmen leirsted, Hvaler

Kontakt: tjellholmen@kfuk-kfum.no
Leirprogram Tjellholmen:
21.–25/6: Tenleir 8. kl.–3. vgs.
25.–28/6: Tria-leir, 3.–7. klasse
5.–7/7: Himmel og Hav.
Familieleir
23.–25/8: K-Week-end. KFUKere i alle aldre.

Stenbekk Misjonssenter

Kontakt: stenbekk@nms.no
Sommerens leirprogram:
7.–9. juni: Bittleleir for barn fra 3 år til 1. klasse sammen med en voksen.
14.–16. juni: Barneleir for 2.–4. klasse
21.–23. juni: Barneleir for 5.–7. klasse.

Toyota Yaris

Pris fra kr 194.200,-

Enten du skal kjøpe deg en Hybridbil, liten bil, romslig bil, praktisk bil, eller stor bil, Vi har bilen for deg!

Toyota i Halden

Vi er her for deg...

69 21 72 00

Toyota Prius

Pris fra kr 289.800,-

Toyota Verso S

Pris fra kr 228.600,-

Toyota Avensis

Pris fra kr 288.900,-

BERG
SPAREBANK
lokalbanken

Storgt. 10 – Postboks 83 – 1751 Halden
Tlf. 69 19 60 00 – Fax 69 19 60 01
www.berg-sparebank.no

HVORDAN HAR DU DET egentlig?

Kirkens SOS 815 33 300

ET MENNESKE Å SNAKKE MED NÅR LIVET ER SOM VERST

Kvalitets-trykksaker

FISKEBRYGGA – Telefon 69 17 81 50

OPEL

Glenn Bil AS
Båstadlundveien 6
Postboks 2073, Brødøslø
1760 Halden
Tlf 69 21 10 50

www.glennebil.no

Gudstjenesteoversikt

Berg kirke

Rokke kirke

Immanuelskirke

Asak kirke

Tistedal kirke

Idd kirke

Prestebakke kirke

Enningdalen kirke

Søndag 9. juni

3. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp/Nattverd.
IDD KIRKE KL. 12.00
Pilegrimsgudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Halvor Gregersen. Dåp. Nattverd.

Søndag 16. juni

4. søndag i treenighetstiden
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp/Nattverd.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal.
BERG PRESTEGÅRDSHAGE KL. 12.00
Friluftsgudstjeneste med blomstervandring ved fungerende s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Blomstervandring fra kl. 11.00. Ved dårlig vær flytter vi inn i kirken.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest H. Gregersen. Dåp. Nattverd.

Søndag 23. juni

5. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø.
Dåp/Nattverd.
IDD KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp/Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fungerende s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.

Søndag 30. juni

6. søndag i treenighetstiden
TISTEDAL KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp.
ENNINGDAL KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø.
HALDEN TORG KL. 11.00
Festivalgudstjeneste ved sogneprest Jan B. Lystad

Søndag 7. juli

7. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø.
Dåp. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp. Nattverd.
ROKKE KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved s.pr. Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd.

Søndag 14. juli

8. søndag i treenighetstiden
TISTEDAL KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Dåp. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste v/ fung. s.pr. Kristin K. Bakkevig.
Dåp. Nattverd.

Søndag 21. juli

9. søndag i treenighetstiden
IDD KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd.

Søndag 28. juli

10. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp. Nattverd.
BERG KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved s.pr. Jan B. Lystad. Dåp. Nattv.

Mandag 29. juli

Olsok
ELGÅFOSSEN KL. 18.00
Olsokgudstjeneste ved kapellan Martin Lund.

Søndag 4. august

11. søndag i treenighetstiden.
TISTEDAL KIRKE KL. 10.00
Økumenisk gudstjeneste ved kapellan Martin Lund.
Nattverd.
BERG KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved s.pr. Halvor Gregersen. Dåp. Nattverd.

Søndag 11. august

12. søndag i treenighetstiden.
ASAK KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd.
IDD KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp. Nattverd.
ROKKE KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved s.pr. Halvor Gregersen. Dåp. Nattverd.

Søndag 18. august

13. søndag i treenighetstiden.
TISTEDAL KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd.
S. ENNINGDALEN KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 10.00
Gudstjeneste ved fung. s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.

Søndag 25. august

14. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd.
EIVINDSÅTRE, IDD KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Kirkekafe.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ fung. s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.

Menighetens 6-åringar innviteres.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved s.pr. Halvor Gregersen. Dåp. Nattverd. Konfirmantpresentasjon.

Søndag 1. september

15. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Konfirmantpresentasjon.
IDD KIRKE KL. 18.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Konfirmantpresentasjon.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste sammen med historielaget ved sogneprest Reidar Finsådal. Tema: Vinner i Bibelen. Konfirmantpresentasjon.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved s.pr. Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fung. s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd. Konfirmantpresentasjon.

Søndag 8. august

16. søndag i treenighetstiden
TISTEDAL KIRKE KL. 18.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Konfirmantpresentasjon.
IDD KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Dåp. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/ s.pr. Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd. Konfirmantpresentasjon.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fungerende s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved s.pr. Halvor Gregersen. Dåp. Nattverd.

Søndag 15. september

17. søndag i treenighetstiden
S. ENNINGDAL KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste v/vikar. Nattverd.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved s.pr. Halvor Gregersen. Dåp. Nattverd.

Søndag 22. september

18. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved sogneprest Kjell Halvard Flø. Utdeling av 4 og 6 års bøker.
TISTEDAL KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Utdeling av 4 og 6 års bøker.
TISTEDAL KIRKE KL. 18.00
Ungdomsgudstjeneste. Nattv.
IDD KIRKE KL. 11.00
Høsttakkegudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal. Barnekoret deltar. Utdeling av 4 og 6 års bøker.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Familiegudstj. v/s.pr. Jan B. Lystad og kateket Ragna R. Hult. 1, 2 og 3 års dåpsbarn.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fung. spr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattv.
ROKKE KIRKE KL. 11.00
Familiegudstjeneste ved s.pr. Halvor Gregersen og menighetspedagog Iselin A. Gjæstøl. Invitasjon av 1, 2 og 3 års dåpsbarn.

Søndag 29. september

19. søndag i treenighetstiden
ASAK KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved kapellan Martin Lund. Dåp. Nattverd.
PRESTEBAKKE KIRKE KL. 11.00
Skaperverksgudstjeneste ved sogneprest Reidar Finsådal.
IMMANUELS KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved s.pr. Jan B. Lystad. Dåp. Nattverd.
BERG KIRKE KL. 11.00
Gudstjeneste ved fungerende s.pr. Kristin K. Bakkevig. Dåp. Nattverd.

Nytt fra Halden menighet

Bibelkvelder

Denne våren har det vært arrangert månedlige bibelkvelder i menighetslokalene. Temaene har vært knyttet til kirkeåret. Albert Gjæstøl har vært veileder gjennom bibeltekster som har tatt for seg sentrale emner. Mange flere kunne hatt glede av å være med på disse kveldene, men det har vært en interessant gruppe som har møtt fram. Albert Gjæstøl har formidlet både kunnskap og inspirasjon til videre bibellesning.

Bispevisitas

Vårens store arrangement var bispevisitasen i Halden, Berg og Rokke menigheter. Biskop Atle Sommerfeldt og prost Kari Mangrud Alvsvåg hadde tett-pakkede dager. De traff menighetsråd, frivillige medarbeidere, religiøse ledere, kommunepolitikere. En felles menighetskveld ble sammen med visitasgudstjeneste og kirkekafe en rik opplevelse av fellesskap og glede. Visitasen ble en inspirasjonsuke for menighetene våre.

Konfirmantmusikal

Årets konfirmanter sto for en av de store kulturbegivenhetene i kirken denne våren. De framførte en fengende musikal om Paulus, og viste seg som dyktige aktører. Imponerende! Konfirmasjonen ble en fin høytidsdag. En av konfirmanterne ble døpt denne dagen, gjorde høytiden ekstra rik.

Slekters gang

DØPTE

Asak kirke
Leon Johnsen
Lucas Berger
Angelica Isabell Strømberg
Mikkel Lorentsen Eng
Dag Petter Bårdseng Buckholm
Amalie Staal
William Sandberg
Oline Harringsleff Sandberg

Idd kirke
Helena Cecilie Montelius
Syver Waglen Hansen
Oline Tunæs
Lars Ansgar Roll

Skovrand
Viktor Zeylon Grinnbo
Didrik Eriksen
Tuva Ulekleiv
Nora Louise Skjærvold
Tobias Aleksander Øversveen
Elma Annabell Kjærstad
Prestebakke kirke:
Linnea Elisabeth Minge
Gundersen

Immanuelskirke:
Matheo Støtzer
Maria Victoria Borring
Hansen
Kevin Alexander Ask
Helseth

Leo Andre Haugsrud
Jenny Johansen Hanto
Nathaniel Joakim Holberg Johansen
Vilma Nylén Allum

Berg kirke:
Liv Elise Johansen
Amalie Lothe Albretsen
Gabriel Larsen
Henrik Hermansen
Wister
Leon Mathias Skaug
Lykke Sofie Moen
Torstein Høvik Nilsen

Rokke kirke:
Theodor Gran Ulseth
Mathilde Snopestad

VIELSER:

Asak kirke:
Linda Andreassen og
Oscar Anersen

Idd kirke:
Monika Enes Andersen
og Per Willy Thogersen
Anita Wester Larsen og
Reidar Bjærum

DØDE
Asak
Ingrid Irene Ystrøm
Sigrid Bøe
Anne-Lise Thomassen

Idd
Svein Tormod Simensen
Anita Synnøve Karlson

Tistedal
Nils Linder Olsen

Prestebakke
Willy Roar Brynildsen

Berg
Haldis Benedicte Vestad
Laila Elisabeth Lundeker
Marit Solbjørg Kollegård
Helene Holm
Sissel-Mette Pedersen
Bye
Erling Sten Svendsen

Os
Emmy Sofie Sopyla
Karl Fredrik Arnesen
Ruth Solberg
Trond Magne Norderhaug
Astrid Johanne Vespestad
Odlaug Regine Eng
Sigfrid Lorentzen
Roald Kjell Johansen
Jeanette Ingrid Kraft
Hans Myrene
Åse Johannesen
Kjell Gulvik
Karin Magdalena Pedersen
Inger Marie Engen
Byrge Rørvik

Øvind Kolås
Liv Margareth Konow
Arne Johannesen
Gro Solveig Molteberg
Kjell Nilsen
Marie Ragnhild Krogh
Ruth Karin Johansen
Thora Ågot Løvig
Irene Wilhelmine Lund
Arne Johan Myrhaug
Klara Grønland
Leif Mathisen
Elly Agnethe Solveig
Kinander
Sonja Alfild Nielsen
Tom Freddy Andersen

Den norske kirke i Halden

Kirkens Hus
Os Allé 13, 1777 Halden
Kontor for kirkevergen og alle menighetene og kirkene i Halden
Eksp. 10–14 mandag–fredag 69 17 95 30
Telefaks 69 17 95 31

Kirkevergens kontor
Kirkeverge 69 17 95 42
Admin. leder 69 17 95 40
Sekretær 69 17 95 44
Sekretær 69 17 95 41
Prosjektarbeider 69 18 34 83
Informasjonsmedarbeider 69 17 95 43
Boligtelefoner
Kirkeverge Jan Ivar Andreassen 69 34 87 12
Admin. leder Torild Hauge 69 19 63 24

Halden og Idd prestegjeld
Driftsleder kirkegård Knut Skram 69 17 52 89
Kateket/trosopplærer Ragna Ristesund Hult 69 17 95 67 / 913 93 921

Halden menighetskontor
Daglig leder 69 17 95 53
Boligtelefon
Daglig leder Steinar Svendberg 69 18 51 05

Idd menighetskontor
Daglig leder 69 17 95 65
Boligtelefon
Daglig leder Ingunn Holmberg 69 19 91 00

HALDEN PRESTEGJELD
Kirkelig undervisning
Menighetspedagog Iselin Andersen Gjøstøl 69 17 95 69 / 415 80 269
Menighetspedagog Johannes Wilberg Halvorsen 69 17 95 66 / 941 71 465

Berg kirke/Berg menighet
Sakristi 69 18 82 92
Sogneprest 69 17 95 51
Kantor 69 17 95 64
Driftsleder 913 93 921
Boligtelefoner
Sogneprest Per Chr. Solberg 473 03 520
Kantor Sevij Mirzayeva 994 00 894
Driftsleder Knut Skram 69 17 52 89

Immanuels kirke/Halden menighet
Sakristi 69 18 11 87
Sogneprest 69 17 95 62
Kantor 69 17 95 55
Klokker 69 17 95 53
Kirketjener (Ole Johannes Ulseth) 936 47 397
Kirketjener (Ø. Aanonsen-Jansen) 902 89 122
Boligtelefoner eller mobil
Sogneprest Jan Boye Lystad 69 18 12 41
Kantor Marie Håkensen 46 78 16 96
Klokker Steinar Svendberg 69 18 51 05
Kirketjener (Ole Johannes Ulseth) 69 19 32 27
Kirketjener (Ø. Aanonsen-Jansen) 902 89 122

Rokke kirke/Rokke menighet
Sakristi 69 19 32 53
Sogneprest 69 17 95 52
Kirketjener 907 53 131
Boligtelefoner
Sogneprest Halvor Gregersen 69 18 61 86
Organist Jan-Erik Norheim 69 17 59 09 / 918 68 861
Kirketjener Morten Lager 69 19 12 03

IDD PRESTEGJELD
Diakoni
Diakonarbeider 69 17 95 61
Boligtelefon
Diakonarbeider Hilde Finsådal 69 17 95 54
Kateket/trosopplærer Ragna Ristesund Hult 69 17 95 61

Asak kirke/Asak menighet
Sakristi 69 19 00 45
Sogneprest 69 17 95 62
Kantor 69 17 95 64
Kirketjener 954 64 621
Boligtelefoner
Kantor Rana Ahmadova 69 19 95 56 / 486 03 807
Kirketjener Ole Johannes Solberg 69 19 61 29

Idd kirke/Idd menighet
Sakristi 69 19 61 84
Sogneprest 69 17 95 60
Kirketjener (Karin Wærstad Hansen) 915 66 037
Boligtelefoner
Sogneprest Reidar Finsådal 69 18 54 24
Organist Knut-Ronald Hauge 69 18 67 72
Kirketjener Karin Wærstad Hansen 69 19 63 39

Prestebakke kirke / Enningdalen menighet
Sakristi 69 19 73 05
Kapellan 69 17 95 63
Kirketjener 481 85 940
Boligtelefoner
Organist Pål Espen Hauge 69 17 72 06
Kirketjener Svein de Flon 69 19 72 84
Kapellan Martin Lund 69 17 95 68 / 970 62 446

Tistedal kirke/Tistedal menighet
Sakristi 69 19 24 74
Kapellan 69 17 95 63
Kantor 69 17 95 64
Kirketjener 907 89 361
Boligtelefoner
Klokker Leif Bjørnstad 69 19 16 81
Kirketjener Venche Solberg 69 19 15 27
Kapellan Martin Lund 69 17 95 68 / 970 62 446

Dette har betydd noe for meg

Nel Hafsørød

Barndomshjemmet

Jeg har blitt oppfordret til å skrive om noe som har betydd mye for meg. Tankene går. Forventes det store ting i form av vekkelse eller lignende jeg har opplevd som gjør at jeg står på min tro?

Nei, noe slikt kan jeg ikke påberope meg. Hva er det da? Jo, det som virkelig har betydd noe, er mitt barndomshjem.

Jeg vokste opp i Nederland i et hjem med gudstro som basis i hele oppveksten. Det var bønn før og etter maten, aftenbønn og bibellesning etter middagsmåltidet. Jeg må nok innrømme

at vi ba far lese fra Salmenes bok nr. 117 noen ganger hvis vi mente at vi hadde det travelt.

Det ble mye kirkegang til den Reformerte kirken hver søndag, og for en liten jente med lopper i blodet kunne tiden bli lang av og til. Men du verden for en trygghet og ro å få sitte mellom far og mor på en hard kirkebenk. Det var fellesskap i alle de kjente ansiktene hver søndag.

En halv times spasertur fram og tilbake, med tid for gode samtaler. Og tro det eller ei, det var noen ganger også kveldsgudstjeneste samme dag.

Søndag var hviledag på alle måter den gangen. Sykling, strikking og all slags arbeid var tabu.

I våre dager der mye av dette har blitt borte, virker dette sikkert ganske kjedelig. Men jeg tror at det var og er godt for alle å ha en hviledag i uken. La oss prøve å holde på den!

Mine foreldres kristne oppdragelse av oss barna, og en skole som bygde opp under dette, sådde noe hos meg som har vokst seg sterkere med tiden!

Ordet er ditt

Inger Lise Skauge

Jeg er svært glad i kirken og menigheten min. Gjennom hele kirkeåret veksler det med tekster og salmer, men én ting har vært fast og forutsigbart – de liturgiske leddene med de slitesterke melodiene. Jeg har sunget av full hals i bønneropet Kyrie Eleison, Herre miskunne deg og i den etterfølgende lovsangen. Slik er det ikke lenger. Kirkerådet har lagt opp til at det nå skal være lokale varianter og stede egne gudstjenester. Før kunne jeg sette meg ned i en kirke – hvor som helst i landet og delta i gudstjenesten. Nå er jeg fremmedgjort i egen kirke. I stedet for å synge med hjerte, må jeg nå bruke all min kapasitet på å følge med på notetegn, pausetegn, gjentakelsestegn, synkoper og hva det nå heter alt sammen.

Bønn og lovsang er blitt rene eksamensoppgaver – og jeg stryker med glans. Jeg besøkte en annen kirke i distriktet, og sannelig – der var det helt andre melodier. Det er ikke vanskelig å miste lysten til å delta! En søndag i april var jeg i Ørje kirke. Der var det også ny liturgi – men de gamle melodiene var beholdt. Det var som å komme hjem igjen til det gamle kjente, og jeg kunne delta med hele meg. Det er fint med fornyelse i kirken, men fornyelsen må skape tilhørighet og enhet – ikke utrygghet og forvirring. Det som skulle resultere i inkludering, er blitt ekskludering. Lokale variasjoner og frihet er blitt til usikkerhet og frustrasjon.

Når jeg, som vel må sies å være en forholdsvis trofast benkesliter i kirken, har fått

slike frustrerende opplevelser i forbindelse med ny liturgi, hvordan føles det da for alle dem som kommer innom kirken nå og da? Ved store festdager, når folk bringer sine små til Guds hus, kjenner de seg ikke igjen. I mai var jeg til stede ved to store konfirmasjonsgudstjenester med over 700 mennesker til sammen. Der kom det feststemte og glade familie-medlemmer – ja, hele slekter var samlet for å følge ungdom til forbønngudstjeneste. Takk for at dere kom! – Og unnskyld på kirkens vegne! Kjære menighetsråd, bispedømmeråd og kirkeråd: Gi oss gudstjenesten tilbake! Det er ikke for sent å snu.

Nytt fra Halden menighet

17. mai

Yngve Hågensen var årets taler på gudstjenesten 17. mai. Det ble et varmt gjensyn med kirken han ble konfirmerert i for 60 år siden. Han satte søkelyset på grunnloven som er et bærende element i samfunnet – radikal og utfordrende da den ble formulert. Den utfordrer fortsatt. Han minnet om fattigdommen i vårt eget land i tidligere tider. Heldigvis kunne mange bryte opp fra fattige kår her og dra over havet til bedre levekår i Amerika. Vi har visst ikke like lett for å godta at folk i dag bryter opp fra fattigdom i andre land for å søke bedre levekår i Norge.

Fagforeningens mannskor fra Sarpsborg

fylte kirken med malmfull sang og skapte riktig nasjonaldagsstemning for de ca 130 som var med på gudstjenesten.

Pinse

Pinsehelgen ble et varmt møte med sommeren, og mange benyttet nok muligheten til uteliv. Det hadde vært plass til flere i kirkebenkene. Men festgudstjenester ble det både 1. og 2. pinsedag. Pinsedagsmessen sto sokneprest Jan Lystad for. Gudstjenesten 2. pinsedag var økumenisk i samarbeid med Metodistkirken. Liturg var sokneprest Halvor Gregersen, og prekenen ble holdt av Hilde H. Tvetter, prest i Metodistkirken. Vakker og fyldige toner fra saksofon og orgel gjorde gudstjenesten ekstra glansfull.

Bryllup – Dåp – Konfirmasjon Jubileer – Minnestunder

Naturligvis bruker vi hvite duker og hvite tøyservietter til livets store anledninger! Vi serverer aldri annet enn hjemmelaget mat.
Tlf. 69 17 52 32 – hele året rundt.

Fredriksten Kro

Kynningsrud
www.kynningsrud.no

BÅT-HOLM AS
Vi satser på service

Bakkens Auto A/S
AUTORISERT VERKSTED
Periodisk kjøretøykontroll
Service, oppretting, lakkering
Tlf. 69 19 61 80
Fax 69 19 61 09
Kleppervn. 1793 Tistedal

HALDEN TAXI
TLF. 69 21 32 00

Gerd Holm's Eftf. AS
Bandagisten, Ruth Else Akselsen
Storgt. 10 – ved Berg Sparebank
Tlf. 69 18 12 88 – Fax 69 17 66 46
GODKJENT LEVERANDØR
AV HELSE- OG SYKEARTIKLER

Comfort
Rørleggeren i nærheten
F. JØRGENSEN & SØ
Tlf 69 17 86 14
www.f-jorgensen.no

Når det gjelder IT og økonomi

KIWI
minipris
BRØDLØS
TLF. 69 17 20 37

Ottar Linde-Nielsen a/s
JUVELER
Tlf. 69 17 60 62

LINDHAUGEN
MASKINREPRENØR & ANLEGGSGARTNERFIRMA
Løkkevikveien 3, 1747 Skjoberg
Tlf 69 18 76 00
www.lindhaugen.no
Din samarbeidspartner på grunnarbeider og grøntanlegg

